

Bedre skatt

Stortingsmelding nr. 4 (2015-2016)

Innhold

- [1. Innledning](#)
- [2. Endret kapitalbeskatning](#)
- [3. Tiltak mot overskuddsflytting](#)
- [4. Avskrivninger](#)
- [5. Foretaksmodellen for enkeltpersonforetak endres ikke](#)
- [6. Inntektsbeskatning av personer](#)
- [7. Skatt på formue og eiendom](#)
- [8. Merverdiavgiftssatser](#)
- [9. Indirekte skatt på finansielle tjenester](#)
- [10. Finanssektoren](#)

1 Innledning

I NOU 2014: 13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi presenterte Scheel-utvalget («Utvalget») en rekke ulike forslag til endringer i skattesystemet.

Regjeringen har i Stortingsmelding nr 4 en gjennomgang av de ulike forslagene, men presiserer allerede innledningsvis at Norge siden skattereformen i 1992 har hatt et velfungerende skattesystem som er bygd på sentrale prinsipper.

Viktigheten av å ha et stabilt og velfungerende skattesystem innebærer etter regjeringens syn at det norske skattesystemet også for fremtiden må bygge på disse sentrale hovedprinsipper, men samtidig at skattesystemet må tilpasses nye utviklingstrekk så som økt internasjonal handel og mobilitet.

Stortingsmelding nr 4 «Bedre skatt» inneholder i så måte ingen indikasjoner på en skattereform, men snarere ulike forslag for å modernisere dagens skattesystem slik at det tilpasses nye utviklingstrekk.

Regjeringens syn om å videreføre hovedprinsippene i dagens skattesystem har også medført at en rekke av forslagene til Utvalget ikke undergis videre vurderinger. På den annen side inneholder Stortingsmeldingen få konkrete forslag til endringer.

Stortingsmelding nr 4 må ses i nær sammenheng med Statsbudsjettet for 2016 og pågående arbeid i OECD vedrørende BEPS prosjektet. For ytterligere informasjon:

- [Klientinformasjon om statsbudsjettet for 2016](#)
- [Klientinformasjon om BEPS-prosjektet](#)

2 Endret kapitalbeskatning

2.1 Marginalskatt på eierinntekter skal opprettholdes ved redusert selskapskatt

Selv om skattesatsen for alminnelig inntekt foreslås redusert, foreslår departementet at den samlede beskatningen på eierinntekter skal opprettholdes på tilnærmet samme nivå som i dag.

For å kompensere for en redusert skattesats på alminnelig inntekt foreslår departementet at eierinntekter på personlig aksjonærs hånd skal oppjusteres med en bestemt faktor. Faktoren vil påvirkes av skattesatsen på alminnelig inntekt, og dersom skattesats på alminnelig inntekt reduseres til 22 % ser regjeringen for seg en faktor på 1,44. Det vil innebære at effektiv skattesats på f. eks utbytter blir økt til 31,68 %.

Med «eierinntekt» menes utbytte fra aksjeselskaper, utdeling fra aksjefond og utdelinger fra ansvarlige selskaper, samt gevinster og tap på de samme investeringene. Oppjustering skal skje etter fradrag for skjermingsfradraget, som forblir uendret.

Dette innebærer at f.eks utbytte fra aksjeselskaper og utdelinger fra ansvarlige selskaper til personlig eier undergis en samlet beskatning på nivå med i dag, mens gevinster i realiteten vil bli kunne bli hardere beskattet enn pr i dag. På den annen side vil tap gi høyere fradrag.

Andre kapitalinntekter enn eierinntekter, så som renteinntekter og inntekt på utleie av fast eiendom vil fortsatt beskattes basert skattesatsen for alminnelig inntekt.

3 Tiltak mot overskuddsflytting

3.1 Rentebegrensningsregelen

Norge innførte med virkning fra inntektsåret 2014 en ny regel for begrensning av rentefradrag mellom nærstående parter, jf. skatteloven § 6-41. Den gjeldende regelen begrenser fradraget til 30 % av skattemessig EBITDA for renter som overstiger et terskelbeløp på 5 millioner kroner. Regelen gjelder i utgangspunktet kun for renter til nærstående selskaper med noen unntak for ekstern gjeld hvor nærstående parter har stilt sikkerhet.

Utvalget foreslo i sin rapport å stramme inn rentebegrensningsregelen slik at fradragsbegrensningen beregnes basert på driftsresultatet, EBIT (skattemessig overskudd før netto rentekostnader og skatt) framfor EBITDA, og der fradragsrammen ble satt til 45 % av EBIT.

Renter betalt til uavhengig tredjepart (eksterne rentekostnader) ble også foreslått inntatt i rentebegrensningen, slik at både interne og eksterne renter skulle kunne avskjæres. Terskelbeløpet for anvendelse av regelen ble foreslått redusert fra 5 til 1 millioner kroner i netto rentekostnader på selskapsnivå.

Departementet ønsker å opprettholde dagens regel om at fradragsbegrensningen skal beregnes av skattemessig EBITDA og ikke EBIT som Utvalget foreslo. På dette punkt følger således ikke departementet opp Utvalgets forslag. En fradragsbegrensning basert på skattemessig EBITDA er også i tråd med det forslaget som har kommet ut av BEPS prosjektet.

Departementet har imidlertid i statsbudsjettet for 2016 foreslått å redusere fradragsrammen fra 30 % til 25 % av skattemessig EBITDA.

Departementet uttaler videre i Stortingsmeldingen at de vil se nærmere på en rentebegrensningsregel som også inkluderer

eksterne renter, men at det er nødvendig å finne en tilfredsstillende måte å gjøre dette på for å unngå at rentebegrensningen rammer ordinære låneforhold. Departementet vil nærmere utrede alternative løsninger inklusive OECDs endelige anbefalinger fra BEPS prosjektet.

3.2 Skattemessig bosted for selskaper

I tråd med Utvalgets forslag vil departementet nærmere utrede tilknytningskravet for selskaper stiftet i Norge.

For norskregistrerte selskaper foreslo Utvalget at hjemmehørendebegrepet ble supplert med et kriterium om registrering. Det vil si en regel som medfører at et norskregistrert selskap alltid vil anses som skattemessig hjemmehørende i Norge etter norsk intern rett. En slik endring vil medføre at norskregistrerte selskaper er hjemmehørende i Norge med mindre det foreligger en skatteavtale med den aktuelle staten som fører til et annet resultat. Norskregistrerte selskaper vil med en slik regel aldri kunne bli «bostedsløse».

Departementet mener en slik regel er god begrunnet og tar sikte på å sende et forslag på høring.

3.3 Beskatning av utenlandske aktørers aktivitet i Norge

Norsk intern rett gir i dag en nokså vid beskatningsrett for økonomisk aktivitet drevet av en utenlandsk aktør i Norge. Denne skatteplikten kan være begrenset i bestemmelser om fast driftssted i skatteavtalene, da reglene om fast driftssted oppstiller strengere vilkår enn norsk intern rett i forhold til når skatteplikt til Norge etableres.

Departementet følger Utvalget på dette punkt og uttaler at det kan være behov for å vurdere rekkevidden av skatteloven § 2-3, men uttaler at det er hensiktsmessig å se hen til BEPS-prosjektet på dette punkt.

3.4 Land for land-rapportering

Departementet er gjennomgående positive til å innføre land-for-land-rapportering, og tar sikte på å sende forslag på høring om lovendring med tilhørende forskrifter. Da departementet kommenterer at slike regler bør innføres på en standardisert måte er det etter vår oppfatning sannsynlig at reglene som innføres i Norge ikke vil

avvike vesentlig fra den generelle anbefalingen i BEPS-tiltak 13.

Videre er departementet enig med Utvalget i at det er gode grunner til å pålegge norske skattytere en plikt til etter oppfordring å gi opplysninger om andre konsernselskap i utlandet. Imidlertid skal det først utredes hva som er mest egnede sanksjoner og om det vil oppstå jurisdiksjonsspørsmål.

3.5 Grenseoverskridende aksjeinntekter

3.5.1 Fritaksmetoden

I henhold til Utvalgets forslag er departementet kommet til at fritaksmetoden bør videreføres i stedet for å innføre et system basert på kredit for underliggende selskapsskatt betalt av datterselskap i utlandet. Det vises til Utvalgets begrunnelse om at fritaksmetoden har klare fordeler ved at den hindrer kjedebeskatning på en effektiv måte selv om det i visse tilfeller kan få den konsekvens at aksjeinntekter fra utenlandske selskap unntas beskatning også i tilfeller der skattenivået i det utenlandske selskapets hjemland er vesentlig lavere enn det norske skattenivået. Videre er fritaksmetoden den mest vanlige metode for å hindre kjedebeskatning av grenseoverskridende utbytter internasjonalt, samt retts teknisk mindre komplisert enn en system som baserer seg på kredit for underliggende selskapsskatt betalt av datterselskap i utlandet.

Departementet ser imidlertid, som utvalget, at det kan være grunn for å vurdere enkelte endringer i fritaksmetoden, og deler her utvalgets oppfatning om at det er viktig å følge med på utviklingen i EØS-retten og vil vurdere løpende om regelverket kan strammes inn for å motvirke at inntekt opptjent i lavskattelandskanaliseres via mellomliggende selskap uten ytterligere beskatning.

Videre er departementet enig med Utvalget i at tilsvarende vurderingen kan være komplisert og det bør vurderes om denne kan forenkles. I relasjon til tilsvarende vurderingen påpeker utvalget at alle selskap som er egne skattesubjekt og hvor ansvaret for selskapets forpliktelser er begrenset til selskapets kapital, bør omfattes av fritaksmetoden. Departementet vil nå vurdere slike løsninger med sikte på forenkling. Videre vil departementet vurdere om kravet til eierandel og

eiertid for porteføljainvesteringer utenfor EØS bør oppheves.

Hva gjelder konkrete endringer foreslås en regel som avskjærer fritaksmetoden for utbytte der utdelende selskap har fått fradrag for utdelingen, og et slikt forslag er fremmet allerede i statsbudsjettet for 2016.

3.5.2 Aksjonærmodellen

Utvalget foreslo at vilkårene reelt etablert og reell økonomisk aktivitet får utvidet anvendelsesområde til også å omfatte aksjonærmodellen ved utbytteutdelinger fra EØS-land. Videre ble det foreslått at aksjonærmodellen ikke skulle få anvendelse på utdelinger fra selskap hjemmehørende i land utenfor EØS. Forslaget vil medføre at det ikke innrømmes skjermingsfradrag på eierinntekter fra selskaper innen EØS som ikke er reelt etablert eller utøver reell økonomisk aktivitet, og for selskaper som er hjemmehørende i land utenfor EØS.

Departementet finner at Utvalgets forslag til endringer i aksjonærmodellen krever et større behov for klargjøring av de administrative konsekvensene før det tas endelig stilling til de foreslåtte endringene.

3.5.3 NOKUS (norsk-kontrollert utenlandsk selskap)

Utvalget foreslo flere utvidelser i NOKUS reglene herunder forslag om å heve grensen for lavskattelandsdefinisjonen, samt se på dagens skille mellom aktive og passive inntekter og påpeker her muligheten for å inkludere aktive inntekter generelt i NOKUS-reglene, også i skatteavtaletilfeller. Videre ble det foreslått en forenkling i form av en videre utbygging av henholdsvis hvite- og svartelister.

Departementet ønsker å utrede NOKUS-reglene nærmere og tar sikte på å sende et forslag på høring, både med tanke på et mer praktikabelt regelverk, men også for en vurdering av om dagens skille mellom aktive og passive inntekter er hensiktsmessig. Departementet vil i denne sammenheng se hen til OECD sitt arbeid gjennom BEPS-prosjektet.

3.5.4 Utgående aksjeinntekter

Etter en avveining av flere hensyn foreslo Utvalget en opphevelse av kildeskatt på utbytte til aksjonærer hjemmehørende i normalskatteland.

Departementet viser imidlertid til det pågående arbeidet med BEPS innenfor OECD, samt forarbeidene til fritaksmetoden, og mener på bakgrunn av dette at det er viktig at Norge har et regelverk som så langt det er mulig forhindrer at Norge kan benyttes som gjennomstrømningsland i forbindelse med overskuddsflytning.

Det konkluderes således med at gjeldende regler for kildeskatt bør opprettholdes.

3.6 Kildeskatt på royalty og lignende betalinger

Utvalget foreslo i sin rapport å innføre kildeskatt på royalty for å forhindre utflytting av overskudd fra norsk beskatningsområde. Departementet er enig med Utvalget i at det er viktig å motvirke overskuddsflytting ut av Norge, og at kildeskatt på royalty kan være et godt verktøy i denne sammenheng.

Begrepet royalty skal i henhold til forslaget fra Utvalget ikke kun omfatte det som tradisjonelt anses som royalty (vederlag for bruk av immaterielle rettigheter mv.), men skal også inkludere leieinntekter for leie av visse fysiske driftsmidler. Det er foreslått at kildeskatt på royalty innføres på generell basis, og skal således ikke begrenses til betalinger til nærstående parter.

Kildeskatt på royalty vil være en skatt på bruttoinntekt for det mottakende selskap hjemmehørende i utlandet. Et selskap skattemessig hjemmehørende i Norge vil gis fradrag for tilknyttede kostnader slik at den skatt som ilegges på royalty for et norsk selskap er en skatt på nettoinntekt. Denne ulike behandlingen mellom et selskap skattemessig hjemmehørende i Norge og et selskap skattemessig hjemmehørende i utlandet, vil kunne medføre at regelen er i strid med EØS retten. Departementet uttaler at en eventuell regel om kildeskatt på royalty bør vurderes nærmere sett i lys av EØS retten, men at en eventuell hjemmel bør gå så langt som EØS retten tillater.

Utvalget foretok en særskilt vurdering av såkalt bareboat-utleie av fartøy innenfor

rederibeskatningsordningen. Leieinntekter fra bareboat-utleie av fartøy er ikke på vanlig måte skattepliktige for norske selskaper som faller innunder den såkalte rederibeskatningsordningen. Som følge av dette antas at det heller ikke vil være anledning til å legge kildeskatt på leieinntekter til selskaper innenfor EØS, da dette vil kunne utgjøre en forskjellsbehandling som er i strid med EØS retten. Departementet uttaler at det bør ses nærmere på om inntekter fra bareboat-leie skal unntas fra rederiskatteordningen slik at disse leiebetalingene kan omfattes av kildeskatten uten å være i strid med EØS retten.

Utvalget drøftet videre en særskilt fradragbegrensning for inntekter fra bareboat-utleie av fartøy og rigger til nærstående selskap. Dette er en regel som skal komme i tillegg til kildeskatt på betaling av leieinntekter, og er begrunnet i at norske skattemyndigheter har erfart at det norske skattegrunnlaget belastes store kostnader knyttet til leie av båter, maskiner og utstyr. Selskapet som mottar slike leieinntekter er i henhold til Utvalget ofte hjemmehørende i land med lav eller ingen skatt eller land med gunstige skatteregimer innenfor visse sektorer. Departementet uttaler at de vil vurdere en slik regel nærmere og eventuelt komme tilbake med forslag på dette punkt.

Som følge av at Norge frem til nå ikke har hatt hjemmel i norsk intern rett for å legge kildeskatt på royalty betalinger, har det ikke vært fokus på å få beskatningsretten til kildeskatt på royalty betalinger i skatteavtalene. Det innebærer at innføring av kildeskatt på royalty trolig vil ha størst effekt ovenfor land som vi ikke har inngått skatteavtale med.

Departementet vil sende forslaget om kildeskatt på royalty og lignende betalinger på høring.

3.7 Kildeskatt på renter

Utvalget foreslo å innføre kildeskatt på renter. Utvalget mente at innføring av kildeskatt på renter vil gjøre gjeldsfinansiering av virksomhet i Norge mindre attraktivt for utenlandske skattytere. Videre vil kildeskatt kunne forhindre overskuddsflytting i særlige tilfeller.

Departementet er enig med Utvalget i at det er gode grunner for å utrede forslaget om å innføre kildeskatt på renter, samt at en eventuell slik kildeskatt må tilpasses EØS reglene. Effekten av

en regel om kildeskatt på renter vil også, som for royalty betalinger, være begrenset av de skatteavtaler som er inngått.

Departementet vil utarbeide et høringsnotat om forslag om kildeskatt på renter.

3.8 Anti-hybrid regler

Utvalget foreslo å begrense fritaksmetodens anvendelse for såkalte hybride instrumenter, der Norge behandler et instrument som egenkapital, mens staten hvor det avgivende selskapet er hjemmehørende, behandler instrumentet som lån. Som nevnt over under punktet om grenseoverskridende aksjeinntekter er det i statsbudsjettet for 2016 lagt frem et forslag som følger opp dette.

Departementet uttaler at de vil se nærmere på behovet for øvrige anti-hybrid regler og vil se hen til BEPS prosjektet på dette punkt.

3.9 Lovfesting av omgåelsesnormen

Departementet støtter Utvalgets forslag om å lovfeste den ulovfestede omgåelsesnorm.

Den ulovfestede omgåelsesregelen er et særskilt rettsgrunnlag som gir skattemyndighetene mulighet til å omklassifisere en disposisjon mv., for så å anvende skattereglene på det omklassifiserte rettsforholdet. I praksis har imidlertid regelen vist seg å ha begrenset betydning for motvirkning av overskuddsutflytting og uthuling av skattegrunnlaget på generelt grunnlag. Utvalget foreslo på denne bakgrunn at normen lovfestet, og hadde følgende innspill til normens innhold:

- Normen skal fortsatt være generell og dynamisk slik at nye tilfeller av omgåelser kan fanges opp.
- Ved lovfestingen bør terskelen for anvendelse av normen skjerpes, blant annet gjennom et strengere krav til disposisjonens egenverdi.
- Lovfestingen skal korrigere den uheldige utviklingen av normen på to områder:
 - Bedømmelsen av skattemotivet ved transaksjonen (grunnvilkåret) skal ikke lenger

være subjektiv (dvs. et rent bevissspørsmål).

- Skattebesparelser oppnådd i andre land skal ikke styrke en disposisjons forretningsmessige egenverdi.

Departementet har gitt professor emeritus Frederik Zimmer i oppgave å utrede spørsmålet. Utredningen fra Zimmer vil foreligge våren 2016.

4 Avskrivninger

4.1 Innledning

Utvalget ble i tilleggsmandatet bedt om å gjennomgå og forbedre systemet for skattemessige avskrivninger. Det foreslås at avskrivningene samsvarer bedre med faktisk økonomisk verdifall på driftsmiddelet.

Utvalget legger til grunn at det er ganske godt samsvar mellom dagens avskrivningssatser og økonomisk verdifall. Det er likevel enkelte grupper hvor avviket er så markant at det foreslås endringer. System for saldoavskrivninger opprettholdes.

Departementet slutter seg til Utvalgets synspunkter og foreslår en videreføring av dagens system for saldoavskrivninger, men med enkelte justeringer:

Saldogruppe c

Utvalget foreslo at drosjebiler skulle avskrives på lik linje med personbiler i saldogruppe d med lavere sats enn 20%. Departementet foreslår på sin side å beholde drosjebiler i saldogruppe c med nåværende sats.

Når det gjelder lastebiler, busser og vogntog vedtok Stortinget at slike kjøretøy skulle avskrives med 22 % fra 2015. Departementet foreslår å videreføre denne ordningen, mens andre kjøretøy i saldogruppe c avskrives med 20%. Forslaget vil innebære at ulike driftsmidler i samme saldogruppe kan avskrives med ulike satser.

Saldogruppe d

Utvalget foreslo at personbiler skulle skilles ut i egen gruppe med avskrivningssats på 15 %. Departementet finner etter en samlet vurdering å

beholde personbiler i saldogruppe d med en avskrivningssats på 20 %.

For øvrig foreslår departementet å avvikle startavskrivninger med 10%.

Saldogruppe e

Avskrivningssatsen for skip mv foreslås redusert fra dagens sats på 14 % til 10 %.

Saldogruppe h

Hoteller, bevertningssteder, losjihus foreslås flyttet fra saldogruppe h til saldogruppe i. Dette vil også gjelde boliger som brukes til korttidsutleie som i dag avskrives i saldogruppe h.

Forhøyet avskrivningssats for husdyrbygg i landbruket som i dag kan avskrives med 6 % avvikles, slik at satsen vil være 4 %.

4.2 Andre forhold

Grensen for aktivering på saldo på kr 15 000 opprettholdes.

Departementet foreslår å endre reglene for tilskudd til investeringer i det distriktspolitiske virkeområdet finansiert med investeringsmidler i landbruket under Landbruks- og matdepartementets budsjettområde eller med midler under Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjettområde. Slike tilskudd er i dag skattefrie, og departementet foreslår at slike tilskudd skal komme til fradrag i kostpris ved erverv av driftsmidler tilsvarende andre offentlige tilskudd til erverv av driftsmidler.

5 Foretaksmodellen for enkelpersonforetak endres ikke

Et sentralt mål er at den samlede beskatning skal bli så lik som mulig uavhengig av virksomhetsform, og Utvalget tok derfor opp spørsmål om foretaksmodellen kan justeres slik at beskatningen blir likere beskatning av næringsinntekt opptjent i selskaper.

Foretaksmodellen gjelder for enkeltpersonforetak hvor virksomhetsinntekten også danner grunnlag for beregning av personinntekt.

Foretaksmodellen gir noe høyere marginalsatt enn for næringsinntekt opptjent gjennom selskap, men noe lavere marginalsatt enn for lønnsinntekt. Departementet mener dette kan forsvares med at næringsinntekt i motsetning til selskapsinntekt gir opptjening i folketrygden, men noe lavere enn for lønnsinntekt.

Finansdepartementet har vurdert mulighetene for å forbedre systemegenskapene i foretaksmodellen slik at skattyter med større sikkerhet får godtgjort den skattemessige verdien av skjermingsfradraget, og da spesielt om det bør innrømmes rentekompensasjon ved fremføring av negativ beregnet personinntekt og om det bør gis anledning til å videreføre negativ beregnet personinntekt etter opphør av virksomhet.

Finansdepartementet kommer etter en samlet vurdering til at det verken bør gis adgang til rentekompensasjon for negativ beregnet personinntekt eller at negativ beregnet personinntekt kan videreføres etter opphør av virksomhet.

6 Inntektsbeskatning av personer

6.1 Fra toppskatt til trinnskatt

Regjeringen foreslår at det videreføres felles skattesats og skattegrunnlag på alminnelig inntekt for personer og selskap. Imidlertid foreslås at den samlede skattebelastningen for personer skal være på tilnærmet samme nivå som i dag.

Når satsen på alminnelig inntekt reduseres tilsvarende for personer som for selskap vil dette i utgangspunktet innebære et tap i skatteproveny. For å kompensere for dette provenytapet foreslås å erstatte dagens toppskatt med en trinnskatt for personinntekter. Dette er også omtalt i Statsbudsjett for 2016.

Med regjeringens forslag blir høyeste marginalskatt på lønnsinntekt redusert med 0,4 prosentenheter i 2016. Det er forventet at høyeste marginalskatt på personinntekt gjennom toårsperioden 2017-2018 vil reduseres med ytterligere 0,4 prosentenheter.

Regjeringen foreslår at satsene i trinnskatten økes gradvis i takt med reduksjonen i skattesatsen på alminnelig inntekt.

Dette vil innebære en samlet reduksjon i marginalskatten på lønn på 0,8 prosentenheter for de fleste lønsmottakere i 2018 sett i forhold til i dag.

At marginalskatten går ned betyr ikke nødvendigvis at skatten går ned, når grunnlaget for skatten øker.

6.2 Nytt standardfradrag - arbeidsfradrag

Dagens ordning er at det gis minstefradrag i alminnelig inntekt for lønn, trygde og pensjonsinntekter. Minstefradraget utgjør en bestemt andel av bruttoinntekten, med en øvre grense. Formålet bak minstefradraget er å gi et alternativ til fradrag for faktiske kostnader til

inntekts ervervelse. I tillegg gis det personfradrag i alminnelig inntekt for alle personlige skattytere av fordelingshensyn.

Regjeringen ønsker å stimulere flere til å gå fra trygd til arbeid. For at bunnfradragene skal kunne bidra til å bedre arbeidsinsentiver må fradragene innrettes slik at det lønner seg å gå fra trygd til arbeid for de som har mulighet til det.

Departementet mener at økte insentiver til arbeid fremfor trygd kan oppnås ved å innføre et nytt fradrag som kun gis for arbeidsinntekt og næringsinntekt.

For at arbeidsfradraget skal stimulere til arbeid, mener regjeringen at inntektsgrunnlaget som gir rett til arbeidsfradraget gjennomgående bør samsvare med inntekt fra reell arbeidsaktivitet. Dagpenger, arbeidsavklaringspenger, uføretrygd m.m. bør derfor ikke inngå i grunnlaget for et eventuelt arbeidsfradrag. Departementet vil vurdere nærmere om foreldrepenger og sykepenger bør inkluderes i grunnlaget.

For å hindre provenytap ved innføringen av et nytt arbeidsfradrag kan dette da ses i sammenheng med andre fradrag, f.eks. minstefradraget for lønn og trygd. Departementet ønsker å utredes dette nærmere før gjennomføring og vil vurdere endringer i fradrag parallelt med gjennomføringen av skattereformen i de årlige budsjettene.

6.3 Særlige inntektsfradrag og særordninger

I en skattereform der det gis skattelettelser til en bred gruppe skattytere er det naturlig at regjeringen vurderer ulike fradrag og særordninger i personbeskatningen.

Regjeringen har allerede trappet ned skattefordelen ved skatteklasse 2 og strammet inn reisefradraget. Det er videre foreslått å øke bunnbeløpet i reisefradraget til 22.000 kroner i 2016.

Departementet mener at grunnlaget for inntektsskatt for personer i størst mulig grad bør tilsvare faktisk inntekt, noe som igjen kan gi rom for større reduksjoner i marginalskatten på personinntekt. En rekke fradrag og særordninger er blitt vurdert av Utvalget. Det er forventet at regjeringen fremover vil vurdere ytterligere tilstramminger i fradragretten og skattefrihet for enkeltytelser.

7 Skatt på formue og eiendom

7.1 Generelle endringer

I forslag til statsbudsjett foreslår regjeringen å redusere formuesskattesatsen til 0,8 %. Bunnfradraget foreslås økt fra NOK 1,2 millioner til NOK 1,4 millioner (NOK 2,8 millioner for ektepar) samt at Utvalgets forslag om økning av ligningsverdi på sekundærbolig og næringsseiendom til 80% av beregnet markedsverdi følges opp. Regjeringen følger imidlertid ikke opp Utvalgets forslag om å øke ligningsverdien av primærbolig fra 25 % til 80 %, og det er heller ikke foreslått endringer som øker verdsettelsen av fritidseiendom.

Regjeringen mener at de negative virkningene av formuesskatten tilsier at den bør reduseres ytterligere. Reduksjon i formuesskatten bør ses i sammenheng med reduksjonen i inntektskattesatsen. Mens utenlandske eiere drar nytte av reduksjonen, vil denne for norske eiere i stor grad bli oppveid av en økt skatt på utbytte. Regjeringen vil derfor fortsette en nedtrapping av formuesskatten, for på denne måten å styrke norsk privat eierskap.

Regjeringen vil vurdere om ytterligere lettelse kan kanaliseres inn mot næringsrelatert kapital. Et fritak for alle næringsrelaterte eiendeler, vil ifølge regjeringen fjerne uheldige virkninger av formuesskatten og kan stimulere norske eiere til å investere mer. Et fritak for arbeidende kapital må imidlertid utredes nøye.

Departementet vil vurdere hvordan et skattefritak på arbeidende kapital vil påvirke skatten for skattytere med åpenbar skatteevne. Det påpekes at det blant de med stor formue som har investert mye i næringsvirksomhet kan være personer med lav skattepliktig inntekt, i alle fall enkelte år.

Regjeringen vektlegger at legitimiteten i skattesystemet ikke må undergraves, noe som taler for å vurdere en modell som utsetter beskatningen av arbeidende kapital for å løse likviditetsproblemer i perioder med underskudd.

Regjeringen vil komme tilbake med en nærmere vurdering av slike målrettede lettelse for næringsrelatert kapital i statsbudsjettet for 2017.

7.2 Skogformue

Ved verdsettelse av skogformue benyttes et sjablonmessig anslag på nåverdien av fremtidige nettoinntekter fra skogen. Departementet foreslår at kapitaliseringsfaktoren som benyttes ved verdsettelse av skog endres fra 5 til 10, slik at den er på linje med kapitaliseringsfaktoren som benyttes ved verdsettelse av andre varige rettigheter, utleierettigheter, rett til å kreve festeavgift og på gjeldsfradrag.

7.3 Skatt på utleie av inntil halvparten av egen bolig

Regjeringen følger ikke opp forslaget om å skattlegge utleie av inntil halvparten av egen bolig.

7.4 Eiendomsskatt

Utvalgets vurderinger av eiendomsskatten er ikke kommentert.

8 Merverdiavgiftssatser

8.1 Utvalgets forslag

Utvalget er av den oppfatning at merverdiavgiftssystemet er lite egnet for å ivareta fordelingshensyn, støtte enkeltgrupper, påvirke sammensetningen av forbruket mv. Andre virkemidler vil normalt være mer effektive. Utvalget mener derfor at merverdiavgiften utelukkende bør ha til formål å skaffe staten inntekter.

Utvalget foreslo derfor et tosatssystem i merverdiavgiften, der man beholder den generelle satsen på 25%, men der dagens nullsats og laveste sats økes til 15% tilsvarende dagens sats på matvarer. Selv om dette eksplisitt ikke fremkommer, antas at eksport av varer og tjenester fortsatt skal være gjenstand for nullsats. Mer uklart er om Utvalget mener at dette også skal få betydning for skips-, luftfarts- og petroleumsfritakene i merverdiavgiftsloven. I og med at effektene av så sentrale fritak ikke er særlig drøftet, antas imidlertid at Utvalget ikke har hatt til hensikt å foreslå å oppheve disse fritakene.

8.2 Regjeringens kommentarer til forslaget

Departementet vurderer at det på nåværende tidspunkt ikke er aktuelt å foreslå avvikling av nullsatsen. Begrunnelsen er at det er pågående prosesser mot ESA. Det gjelder spesielt elbiler, hvor nullsats for elbiler, elbilbatterier og leasing av elbiler er notifisert til ESA og godkjent ut 2017. Det er også besluttet at fritak for merverdiavgift for elektroniske nyhetstjenester skal notifiseres til ESA.

Departementet deler Utvalgets syn på at den lave satsen på 8 % bør økes, og har i budsjettet for 2016 foreslått å øke satsen til 10 %. Det pekes på at satsøkningen primært vil få betydning for

privatpersoner og næringsdrivende uten fradragsrett for inngående merverdiavgift, ettersom reglene knyttet til fradragsrett for avgiftspliktig virksomhet, ordningen med kompensasjon innenfor kommunesektoren og nettføringsordningen for statsforvaltningen vil nøytralisere belastningen for slike aktører. Samtidig fremhever departementet at den økte skattebyrden for privatpersoner og næringsdrivende uten fradragsrett, må ses i sammenheng med de øvrige endringene som samlet sett innebærer skattelettelser. En økning av lav sats vil derfor kun innebære en forskyving fra andre skatter til skatt på forbruk.

9 Indirekte skatt på finansielle tjenester

9.1 Innledning

Departementet virker i hovedtrekk å anerkjenne Utvalgets betraktninger når det gjelder innføring av indirekte skatter på finansielle tjenester. Departementet har imidlertid enkelte nye og presiserende kommentarer i tilknytning til Utvalgets forslag, og påpeker at det fortsatt gjenstår et betydelig arbeid før man kommer frem til et forslag. Det tas sikte på å fremme et forslag om å utvide merverdiavgiftsgrunnlaget til finansielle tjenester mot konkrete vederlag og avgift på marginbaserte inntekter i kommende statsbudsjetter, og tidligst i forbindelse med 2017-budsjettet. Det kan imidlertid være verdt å merke seg at etter at utredningen er ferdigstilt, vil forslagene sendes på høring, slik at høringsuttalelser vil kunne inngis. Følgen av dette er at det vil ta forholdsvis lang tid før et konkret regelverk er utformet. Først etter dette vil det være mulig å forstå de endelige konsekvenser av de eventuelle endringene.

9.2 Utvalgets forslag

Utvalget mener i sin rapport at unntaket for merverdiavgift på finansielle tjenester bidrar til uheldig vridning av produksjon og forbruk mot finansielle tjenester og bort fra relativt sett dyrere avgiftsbelagte varer og tjenester. Dette bryter med nøytralitetsprinsippet som ligger bak utformingen av merverdiavgiften. Unntaket bidrar også til at kostnaden for finansielle tjenester blir høyere for bedriftene, mens husholdningene mottar billigere finansielle tjenester enn for tilfellet ved generell merverdiavgift. Unntaket anslås til årlig å «koste» den norske stat 8,1 milliarder kroner.

Basert på disse uheldige effektene, mener Utvalget at Finansdepartementet burde videreføre regelarbeidet i Prop. 1 LS (2013-2014) for å innføre avgift på finansielle tjenester.

Utvalget foreslo derfor at merverdiavgiftsgrunnlaget bør utvides til å omfatte finansielle tjenester som ytes mot konkrete vederlag i form av gebyrer, provisjon mv. Konsekvensen er således at formidlings- og forvaltningstjenester som i dag er unntatt i merverdiavgiftsloven blir avgiftspliktige. I tillegg foreslås at bankenes gebyrer avgiftsbelegges, eksempelvis korttransaksjoner, etableringsgebyrer mv. Endelig mener Utvalget at det bør innføres merverdiavgift i tilknytning til skadeforsikring, men ikke livsforsikring.

Utvalget er videre av den oppfatning at det også bør innføres en avgift på margininntekter, dvs rentemargin mellom totale utlån og innskudd. Mer konkret skal avgiften fastsettes med en prosentsats av følgende grunnlag:

Avgiftsgrunnlag = renteinntekter fra utlån – rentekostnader på innskudd – referanserente *
(totale utlån – totale innskudd) – tap på utlån

Det er imidlertid verdt å merke seg at Utvalget i denne sammenheng går lenger enn omtalesaken i Prop. 1 LS (2013-2014); mens Finansdepartementet i omtalesaken kun vurderte avgift på rentemarginer til husholdninger, foreslår Utvalget at rentemarginavgiften også skal gjelde bedriftskundene.

Utvalget anser det også hensiktsmessig at det innføres en avgift på margininntekter så snart som mulig, selv om det på kort sikt ikke er mulig å ivareta alle merverdiavgiftens nøytralitetsegenskaper. Det hevdes imidlertid at de nye vridningene som oppstår, som følge av at avgiften ikke ivaretar alle nøytralitetsegenskapene i merverdiavgiften, vil være mindre alvorlige enn vridningene som dagens unntak medfører. Det bemerkes imidlertid at Utvalget ikke tilrår å hente inn skatteutgiften på 8,1 milliarder kroner på en gang, men heller innføre avgiftene gradvis.

Basert på det ovennevnte foreslår Utvalget at det benyttes en felles sats på margininntekter og merverdiavgift på finansielle tjenester som til sammen gir et merproveny på 3,5 milliarder kroner.

9.3 Regjeringens kommentarer til Utvalgets forslag

Departementet deler i utgangspunktet Utvalgets syn på at det bør søkes å innføre en indirekte beskatning for finansielle tjenester. Departementet har imidlertid utarbeidet enkelte ytterligere eller presiserende kommentarer til Utvalgets forslag.

For gebyrbaserte tjenester antar departementet at det ikke vil foreligge store tekniske utfordringer med å innføre merverdiavgift, men de presiserer at det må vurderes hvorvidt det er nødvendig å innføre robuste regler for å unngå uheldige tilpasninger av vederlagsstrukturen. For skadeforsikringer uttaler også departementet at det må innføres særskilte regler for håndteringen av erstatningsutbetalinger. Til slutt fremhever departementet at det må gjøres et betydelig regelteknisk arbeid før et konkret forslag om merverdiavgift på gebyrbaserte finansielle tjenester kan sendes på høring.

For marginbaserte tjenester er departementet enige med Finanstilsynet i at man ved definisjonen av hvilke virksomheter som vil være gjenstand for avgift på margininntekter bør følge tilsvarende avgrensning av hvorvidt virksomheten enten krever tillatelse eller er meldepliktig til Finanstilsynet. Videre legger de opp til at utenlandske finansforetak med filialer i Norge og som har konsesjonsplikt i en annen EØS-stat, bør omfattes av avgiftsplikt på lik linje med norske foretak.

En av innvendingene til Utvalgets forslag om beregningsmodell for å finne avgiftsgrunnlaget var at modellen ikke var tilpasset alle former for margininntekter f.eks. beregning av margin på aksjer. I forlengelsen av dette poengterer imidlertid departementet at det kan utformes egne modeller for beregning av ulike typer margininntekter.

Departementet virker i motsetning til Utvalget å legge til grunn at man bør unngå å innføre en midlertidig ordning hvor avgiften også belastes til merverdiavgiftspliktige næringsdrivende. Departementet anerkjenner imidlertid at å innføre en avgift på margininntekter som skal ivareta merverdiavgiftens nøytralitetsegenskaper vil være en nyvinning internasjonalt. Dersom det viser seg at regelverket blir for komplisert for å sikre mest mulig nøytral for merverdiavgiftspliktige

næringsdrivende, åpner de derfor for at det likevel kan implementeres enklere varianter.

Både i tilknytning til utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget til finansielle tjenester mot konkrete vederlag og avgift på marginbaserte inntekter uttaler departementet at det for å unngå konkurransevridning i favør av utenlandske tilbydere, bør innføres regler knyttet til import og eksport av slike tjenester. Det foreslås i den forbindelse at eksport nullsattes, mens at import håndteres på tilsvarende måte som anskaffelser av elektroniske tjenester fra utlandet.

10 Finanssektoren

Departementet følger opp i Stortingsmelding de to forhold som utvalget omhandlet i sin rapport i forhold til direkte beskatning av finanssektoren.

De to punktene gjaldt fradrag for forsikringstekniske avsetninger hos forsikringsselskap og markedsverdi prinsippet som tidfestingsregel for finansielle instrumenter i banker.

Departementet konkluderer med at realisasjonsprinsippet bør videreføres som tidfestingsregel for gevinst og tap på finansielle instrumenter i banker mv. Begrunnelsen for dette er at departementet ikke finner at det er tilstrekkelig godtgjort at det bør innføres et særskilt tidfestingsprinsipp for finansielle instrumenter i banker. Videre påpekes det at markedsverdi prinsippet heller ikke er gjennomført fullt ut i regnskapslovgivningen, slik at et slikt prinsipp ikke nødvendigvis vil medføre at finansielle instrumenter behandles likt for regnskaps- og skatteformål.

Departementet uttaler at det er behov for en helhetlig gjennomgang av skattereglene for forsikringsselskaper. Departementet har allerede hatt på høring forslag til endringer i skattemessig behandling av forsikringstekniske avsetninger i lys av Solvens II, men basert på høringsinnspillene mener departementet det er behov for en nærmere vurdering av enkelte av forslagene. I forbindelse med denne gjennomgangen vil det også være aktuelt å se på skattemessig fradrag knyttet til kundemidler i datterselskaper. Departementet uttaler at nye regler på dette punkt tidligst kan tre i kraft fra 2017.

Kontakter

For mer informasjon, ta kontakt med

Arild Askautrud
Director

+47 480 55 703

aaskautrud@deloitte.no

Elin Sætre Løfsgaard
Partner

+47 934 39 899

elofsgaard@deloitte.no

Rolf Saastad
Partner

+47 907 47 556

rsaastad@deloitte.no

For mer informasjon, besøk www.deloitte.no

About Deloitte

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.